

bérlő költségeket hosszabb távon nehéz finanszírozni. A központi támogatás az elmúlt időszakban nem emelkedett, így a bértömeget és egyéb költségeket máshonnan kell(ene) finanszírozni. A Bühnenervein összehívásokra tett javaslatait a politikusok visszautasították, azonban ezen a területen a kormányban történt változások miatt lehet előrelépés a közeljövőben. Mivel Németországban a zenekarok mind a fizetséget, mind a konkrét munkaidőt, mind a politikai védeltséget tekintve a legjobb helyzetben lévő kulturális szervezetek, a felek kemény tárgyalások elé néznek. A természetbeni juttatásokat nem évente, hanem bizonyos periódusonként vizsgálják felül, ami szintén eltérő a magyarországi gyakorlattól. Az ülésen jelenlévő zenekari szövetségek képviselői tájékoztatták egymást a különböző juttatásfélék országok közötti gyakorlatáról (természetbeni juttatások, hangszerjavítások, ruházat, utazás stb.). Érdekes volt hallani, hogy mennyire különböző gyakorlatok léteznek. Ami biztos, az az, hogy minden, a Pearle* által képviselt országban a munkáltatók a munkaidő és a juttatások minél flexibilisebbé tételére törekcsenek, hiszen a kulturális piacnak egyre inkább közönség-orientálttá és szolgáltatásjellegűvé kell válnia mindenhol. A verseny egyre inkább globálissá válik, hiszen az utazások és a különféle média-alkalmazások révén szinte valamennyi kulturális szervezet érintetté válik, és egymás ellen versenyez a hallgatóság kegyeiri.

Végezetül a Pearle* jövőjéről, és a szervezeten belüli jobb koordinációról váltottak a jelenlévők szót. Az új Kelet-Európai tagok felvételénél továbbra is gondot okoz, hogy nincsenek megfelelő szövetségek az egyes országokban, illetve ha vannak is, meglehetősen alacsony színvonalon működnek, vagy épp több szövetség dolgozik egymás ellen. Ennek ellenére megtörtént a kapcsolatfelvétel a bolgár, a cseh és az orosz szövetségek képviselőivel, a többi már rajtuk múlik.

Végezetül néhány szubjektív gondolat a Pearle*-ról, és működéséről. Nagyon fontos, hogy a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége minél aktívabban részt vegyen a szervezet munkájában, hiszen Magyarország EU csatlakozásával egyidőben számos szabályzást is kötelezően át kell majd vennünk. Erre nem árt felkészülni már most, hiszen az EU-n belül (és őszintén szólva a jelenleg nem EU-tag nyugat-Európai országokon belül is) mind a munkáltatói, mind a munkavállalói oldal érdeke, hogy minél egységesebb szabályzások jöjjenek létre a releváns területeken - utazás, munka-erőáramlás, juttatási rendszerek, stb. Nem elhanyagolható azonban, hogy számos területen az EU-n belül is hatalmas ellenállás van a két oldal között, amelyet épp a Pearle*-hoz hasonló, nagy taglétszámú és jelentős érdekesportokat tömörítő szervezetek tudnak érdemben képviselni.

Laczkó Tóth Gergely

30 ÉVES A SZEGEDI SZIMFONIKUS ZENEKAR

Beszélgetés Gyüdi Sándor igazgató karnaggyal és Kosztándi István koncertmesterrel

November 22-én a Szegedi Nemzeti Színházban jubileumi hangversennyel ünnepelte 30. születésnapját a Szegedi Szimfonikus Zenekar. Az együttest Gyüdi Sándor, a tavasszal kinevezett új igazgató-karnagy dirigálta, akivel a jubileum kapcsán beszélgettünk.

– Az évfordulót nemcsak hangversenyyel, hanem kiadványokkal is megünnepelelék...

– Király István kürtművész, a zenekar alapító tagja tanulságos összefoglalót írt az együttes történetéről, amit kis füzetcskében adtunk ki a jubileumra. Zenekarunk önálló városi intézményként valóban harminc éves, azonban tulajdonképpen a XVIII. század eleje óta folyamatosan létezik. Már 1722-ben foglalkoztatott a város muzsikuskokat, sőt arra is találtunk adatot, hogy 1724-ben már szolgálati lakásokat is építtetett a zenészek számára. Így azt is mondhatnánk, 275 évesek vagyunk. A füzetben olvasható visszatekintésben a leghangsúlyosabb szerepet a XX. századi történések kapják. A Szegedi Filharmonikus Egyesület zenekaraként működő muzsikuskárda először Fricsay Ferenc vezetésével fejlődött művészi szempontból is látványosan. 1945-től - Vaszy Viktor első szegedi korszakában - pedig négy év alatt annyira megerősödött az eredetileg operajátszásra létrehozott együttes, hogy hangversenyzenekarként is megállta a helyét. Vaszy második szegedi korszakában, 1957-től a fejlődés újraindult, olyannyira, hogy 1969-ben a színházi zenekar legjobb muzsikuskainak bevonásával sikerült önálló városi intézményként létrehozni a Szegedi Szimfonikus Zenekart. Vaszy utódai is jelentős személyiségek voltak, róluk is nagy tisztelettel emlékezünk meg. Pál Tamás, Oberfrank Géza és Acél Ervin sokat tettek azért, hogy a koncertek számát tekintve a zenekar nagyot lépjen előre, és meginduljon külföldi megismertetése is, ami korábban politikai okokból nem történhetett meg.

– A jubileumra egy CD-t is megjelentettek...

– Eredeti szándékunk az volt, hogy az

elmúlt harminc év négy jelentős vezető karnagyának felvételeiből állítottunk össze egy válogatást. Időközben kiderült, nem maradtak fenn a zenekar - Vaszy Viktor dirigálásával készült - szimfonikus felvételei. A rádió 1971 és 1975 között ugyan több koncertet is rögzített, de ezeket a szalagokat azóta letörölték. Ráadásul a néhány évvel ezelőtt megjelent Bívös vadász-CD-ről is épp a nyitány hiányzik, így végül Vaszy-felvétel nem szerepel a jubileumi lemezünkön. A másik három volt igazgató-karnagy szerencsére épp az elmúlt évad filharmoniai koncertjein dirigálta a zenekart, és az akkor készült felvételekből három felkerülhetett a CD-re, amelynek ugyancsak a november 22-i jubileumi koncerten tartottuk a premierjét. A lemezen Pál Tamás A végzet hatalma, Oberfrank Géza A bolygó hollandi nyitányát dirigálja, Acél Ervin vezényletével és Kosztándi István hegedűszólójával pedig Rimszkij-Korszakov Seherezádéja hallható. Ez a CD nem kerül kereskedelmi forgalomba, de további koncertjeinken és a Filharmonia jegypénztárában kapható lesz. Elsősorban törzsközönségünknek szánjuk, valamint partnereinknek és a város vendégeinek adjuk ajándékképpen.

– Hogyan állították össze a jubileumi koncert műsorát?

– Teljesen hagyományos, azaz nyitány-versenymű-szimfónia összetételű műsort terveztünk, mert a jubileumnak nem formabontónak, hanem tradicionálisnak kell lennie. Eddig mindig más műfajokban álltam a zenekar előtt, ezért úgy gondoltam, zeneigazgató-karnagyként első koncertemet igazi szimfonikus darabokból kell összeállítanom. Operazenekarból nőtt ki az együttesünk, ezért első műsor-számként Mozarttól a Figaro házassága nyitányát választottam, majd Mendels-

sohn e-moll hegedűversenye következett. Nincs olyan neves szólista, akinek a pályája szorosan kötődne zenekarunkhoz, viszont koncertmesterünk, Kosztándi István szólistaként is nagyszerű, ezért ő játszotta a versenyművet. A hangverseny második felében Berlioz Fantasztikus szimfóniáját adtuk elő, amelynek az alcíme - Epizódok egy művész életéből - kis változtatással illett az alkalomhoz: Epizódok egy zenekar életéből.

*

Kosztándi István hegedűművész a kolozsvári zeneakadémián szerzett diplomát, majd évekig a nagyváradi szimfonikusok élén muzsikált. 1991 óta a Szegedi Szimfonikus Zenekar tagja, s az elmúlt nyolc évben koncertmesterként és szólistaként is a város zenei életének egyik meghatározó egyéniségévé vált. Az együttes jubileumi hangversenyén Mendelssohn hegedűversenyének szólistájaként hallhatta a közönség.

– Találkozott már a darabbal?

– Többször játszottam már, például tavaly Lisszabonban és idén Nagyváradon. Most azért esett rá a választásunk, mert a jubileumi koncertünk műsorába egy népszerű, szép, romantikus versenyművet szeretnénk volna. Mendelssohn hegedűversenyét a közönség nagyon szereti, mert csupa dallam, ugyanakkor a csodálatos

melódiai mellett lehetőséget ad a szólistának, hogy a technikai tudását, virtuozitását is bemutassa. Különösen a harmadik tételét szeretem, ami számomra mindig üde, játékos tündérmesének tűnik.

– Mit gondol, a következő években milyen téren kellene legtöbbet fejlődni a Szegedi Szimfonikus Zenekarnak?

– Bár már történtek lépések erre vonatkozóan, fontosnak tartanám, hogy kialakuljon együttesünk sajátos, egyedi hangzása. Az igazi nagyzenekari, szép és tömör hangzás tökéletesítése minden szimfonikus zenekar állandó feladata. A vonós és a fúvós szólamoknál a homogenitásra, a szólamokon belüli kiegyensúlyozottabb játékokra kell törekednünk. Mint a legtöbb zenekarnál, nálunk is sok a tennivaló ezen a téren. Az utóbbi időben több, technikai- lag nagyon felkészült, tehetséges fiatal hegedűs került a zenekarhoz, akik idővel - ha hozzászoknak a zenekari játék speciális követelményeihez - rutint szerezve erősíthetik az együttest. Bizakodó vagyok a jövőt illetően, úgy érzem, most jó és kiegyensúlyozott légkör uralkodik a zenekarban, ami alapvető feltétele az eredményes alkotómunkának. Mindig nyugtalan- sággal tölt el bennünket, ha átszervezés- ről, szerkezeti változásról röppennek fel bizonytalan hírek, szerencsére ez most nincs napirenden.

– Milyen feladatai vannak a jubileumi

koncert után?

– Nagy izgalommal készültem a november 30-i újabb megmérettetésre: a szegedi konzervatóriumban mutatkozott be új vonósnégyesünk, a Pulzus Kvartett. Együttesünk csak nemrégiben alakult, kitűnő pesti kollégák kértek fel, hogy muzsikáljunk együtt. A második hegedűs a Rádiózenekar első hegedűse, a brácsás a Magyar Virtuózok zenekarban játszott, a csellista pedig ugyancsak a Rádiózenekar tagja. Boldogan játszom velük, mert úgy tűnik, egy kiegyensúlyozott, ütőképességű kvartett jött létre. Szegedi bemutatkozó koncertünkre a vonósnégyes-irodalom gyöngyszemeiből válogattunk: Haydn Pacsirtáját, Mozart Vadászat vonósnégyesét és A halál és a lányka című Schubert-darabot játszottuk. Meglepődtem, amikor a pesti kollégák megkerestek, de örültem is, hiszen az együttes kapcsán a fővárosban is jobban megismerhetnek, és talán szólistaként is több felkérést kaphatok. Az elmúlt nyáron három hónapig ismét a lisszaboni Metropolitan Kamarazenekarral dolgoztam, két évre szóló szerződést is ajánlottak, de nem fogadtam el, mert a családom itt érzi jól magát Szegeden, a feleségem és a gyermekeim nélkül pedig nem szívesen vállalnék munkát hosszabb időre külföldön.

Hollósi Zsolt

ZENEKARI KÖRKÉP AZ EZREDFORDULÓN 1.

Beszélgetés Sir Lászlóval a Miskolci Szimfonikus Zenekar igazgatójával

A Miskolci Szimfonikus Zenekar 1963 óta létezik ebben a formában, ám az előzmények jóval régebbiek. 1897-től folyamatosan van Miskolcon zeneoktatás és mindig törekedtek arra, hogy valamilyen zenekart is működtessenek. 1921 óta rendszeres városunkban a szimfonikus zenekari jelenlét, 1952-től pedig már a mai zenekar elődjét regisztrálhatjuk egy félhivatásos együttes működésében, amelyből aztán a hivatásos szimfonikus zenekar is létrejött.

Együttesünk kiváltságos helyzetben van a vidéki zenekarok között, hiszen teljesen független a színháztól, nincsenek színházi kötelezettségeink. Ennek vannak ugyan hátrányai is, előnye azonban, hogy sikerült kialakítanunk saját hangverseny-struktúránkat. Négy koncertsorozatunk van a városban, stabil, érdeklődő közönséggel.

– Megvan ehhez a kellő létszám és egyéb infrastruktúra is?

– Ehhez minden adott, hiszen 84 tagú az együttes, tehát bármit műsorra tűzhetünk. Biztosított az utánpótlás is, igaz, kizárólag városon belülről, az itteni zeneművészeti főiskola végzős növendékei közül.

– Ez szándékos vagy így alakult?

– Nem így szeretnénk volna, de így alakult. Ennek ugyanis megvannak a veszélyei; hiába jó színvonalú az itteni oktatás, megfelelő a kínálat. Motiváló

tényező lenne azonban a konkurencia egy-egy próbajátékon, ami itt gyakorlatilag nem létezik. Sokat nem tudunk tenni, hiszen közalkalmazottak vagyunk, a megfelelő fizetési kondíciókkal, lakást nem tudunk biztosítani, miért jönne tehát Miskolcra valaki, aki nem itt született, nem itt tanult vagy nem ide házasodott?

– Hány karmestere volt a zenekarnak 1963 óta?

– Összesen kettő. 1984-ig Mura Péter